

Ariël Jacobs ondergaat het recht van de sterkste

“Wij leiden spelers op voor rijkere clubs”

“Zonder opleidingsvergoeding rendeert het niet om in jonge spelers te investeren. Racing Genk leidt ze op en PSV komt ze gratis halen.” Dat is volgens Ariël Jacobs, technisch directeur van KRC Genk, de harde realiteit. We praatten met hem over de achterstand die het Belgische voetbal heeft opgelopen. Een achterstand die alleen maar groter wordt.

JOHAN DE CROM

Vaak wordt beweerd dat de voetbalsector zich buiten of boven de economische wetten van het bedrijfsleven stelt. Dat men regels aan zijn laars lapt en verontwaardigd is als men daarvoor op de vingers wordt getikt. Dat is ten dele waar en die waarheid laat zich niet beter illustreren dan in het zogenaamde Bosman-arrest van 1995. De naam van dat arrest verwijst naar Jean-Marc Bosman, een oud-speler van Club Luik, die, toen zijn contract beëindigd was, aan de slag kon bij de Franse club Duinkerken. Club Luik vroeg aan Duinkerken helaas een te riante transfersom en de Fransen bedankten voor het aanbod. Kous af, zou men zeggen, maar dat was buiten Jean-Marc Bosman gerekend. Hij oordeelde dat hij een vrij man was en dat zijn oude club of werkgever geen transfersom kon vragen als hij niet meer in dienst was van die werkgever. Het Europees Hof in Straatsburg gaf hem gelijk. Nogal logisch zou u zeggen, maar de voetbalfabriek daverde op zijn grondvesten en reageerde verontwaardigd. De transferpolitiek die jarenlang regeerde, moest van de ene op de andere dag drastisch worden aangepast, overal ter wereld. Bosman werd gelauwerd om zijn moed, maar even zwaar verketterd. Het arrest heeft het Belgische voetbal geen deugd gedaan, oordeelt Ariël Jacobs. Hij was destijds verantwoordelijk voor de jeugdopleiding bij de Belgische voetbalbond (KBVB) en werd later trainer van RWDM en La Louvière. Vandaag is hij technisch directeur bij KRC Genk.

Het arrest leidde tot een exodus van de beste Belgische spelers naar topteams in het buitenland. Hoe hebben onze clubs daarop gereageerd?

Ariël Jacobs: “In een eerste reactie tekenden ze beroep aan tegen de beslissing, maar eigenlijk was de uitkomst van het arrest niet meer dan logisch. Vroeg of laat moest er wel iemand opstaan die het systeem aan de kaak stelde. Toen de zaak duidelijk verloren was, hebben de clubs getracht om de spelers op een andere manier aan zich te binden. Ze boden veel en langdurige contracten aan en de lonen en vergoedingen stegen fenomenaal omdat door hun plotse vrijheid de onderhandelingspositie van de spelers veel sterker werd. Hun marktwaarde steeg enorm wanneer ze aan het einde van hun contract gratis beschikbaar waren. Het arrest was ook een zegen voor spelersmakelaars omdat spelers nu vaker van club veranderen en allerlei aanbiedingen tegenover elkaar moeten afwegen.”

Konden de Belgische clubs die hoge lonen betalen? Hebben ze niet boven hun stand geleefd?

Ariël Jacobs: “Dat hebben ze zeker gedaan. De situatie werd verkeerd ingeschat. De clubs betaalden wel minder aan transfersommen, maar meer aan spelerslonen en premies. Op die manier verschoof het geld van de clubs naar spelers en makelaars in plaats van naar andere clubs. Het voetbal verarmde.

Ariël Jacobs:

"In onze buurlanden is er een veel betere samenwerking tussen de jeugdopleiding en het schoolonderwijs. Daardoor moeten die jongeren het voetbal niet laten vallen voor hun schoolwerk en hun schoolwerk niet verwaarlozen voor het voetbal. In België hebben we op dat vlak nog een lange weg te gaan."

Vaak maakten de voetbalclubs ook de fout om spelers nog altijd in hun balans op te nemen, terwijl de marktwaarde van die spelers al te veel schommelde. Dat zorgt voor verrassingen in de boekhouding.”

“De laatste jaren is men toch van die politiek van lange contracten en hoge vergoedingen afgestapt. Wat maakt dat de absolute topvoetballers uiteindelijk de enige winnaars van het Bosman-arrest zijn. Hun loon blijft hoog en aan het einde van hun contract kunnen ze vrij kiezen tussen tal van buitenlandse clubs. Middelmatige spelers hebben het nu veel moeilijker. Eigenaardig genoeg kan hun vrijheid in hun nadeel spelen. Aan het einde van hun contract leveren ze de club niets meer op aan transfergelden en worden ze eigenlijk afgestoten. Met de vrijheid die ze bekomen, valt ook hun bescherming weg. Dat is de realiteit.”

Door het vrij verloop van spelers durft niemand nog in jeugdopleiding te investeren. Elke club vreest dat de jonge spelers later toch gratis vertrekken. Hebt u daar begrip voor?

Ariël Jacobs: “Racing Genk heeft een jaarbudget van 1 miljoen euro voor jeugdopleiding en het scoort daarmee naar Belgische normen niet slecht, denk ik. Toch stelt dit tegelijk weinig voor als je bedenkt dat sommige spelerstransfers pakweg 3 miljoen euro kosten. In ons land investeren we te weinig in opleiding. Maar of je dat onze clubs kan verwijten? Dat weet ik niet. Het is lang geen rariteit dat spelers die in België een groot gedeelte van hun jeugd hebben doorlopen naar het buitenland gaan zonder dat de Belgische club daar één cent voor krijgt. De return is zo laag dat de clubs het risico niet nemen.”

Sporteconoom Stefan Késenne vindt dat de clubs na het Bosman-arrest juist meer en niet minder in opleiding hadden moeten investeren om de spelers aan zich te binden. Wie niets bijleert, vertrekt. Bovendien zorgt een goede jeugdopleiding er voor dat de spelers die blijven tenminste kunnen voetballen.

Ariël Jacobs: “Dat is juist, maar u moet ook de bedenking maken dat vele spelers sinds het arrest onredelijke looneisen stellen en zichzelf uit de markt prijzen. Een Afrikaanse jongere die enthousiast is om hier te komen voetballen is bereid om tegen een vierde van een Belgisch loon aan te treden. Dat is een economische wetmatigheid waaraan onze eigen jonge spelers zich zullen moeten aanpassen. Het is te duur en te risicovol om een jonge speler op te leiden die later waarschijnlijk vertrekt. Er moet dringend een opleidingsvergoeding komen, anders redden we het niet.”

In het bedrijfsleven krijgt een werkgever ook geen opleidingsvergoeding als zijn favoriete werknemer vertrekt. Waarom moeten we voor het voetbal een uitzondering maken?

Ariël Jacobs: “Omdat in een gewoon bedrijf de werknemer met-

een concreet bijdraagt aan het bedrijfsresultaat. De winst die hij genereert staat er in verhouding met de opleidingskost. In het voetbal is dat niet zo. Een voetballer levert pas op vanaf het moment dat hij in het eerste elftal staat.”

“Ik maak liever de vergelijking met het onderwijs. Verschil tussen het voetbal en de school is dat schoollopen verplicht is tot 18 jaar en dat voetbal een vrije keuze is. Toch moeten leerlingen naast schoolgeld zelf hun boeken, pennen, schriften en soms een uniform betalen en verwacht men van voetbalclubs dat de spelertjes gratis maaltijden en trainingspakken krijgen en dat de club betaalt voor de vele uren opleiding. Dat is toch onlogisch? De spelers raken verwend en de clubs doen een onzekere investering. We zien nu als reactie dat in de lagere afdelingen de inschrijvingsgelden oplopen tot 300 à 400 euro per jaar.”

U maakt deel uit van de werkgroep-Preud'homme (voorzitter is Michel Preud'homme, technisch directeur van Standard Luik en voormalig nationaal doelman, red.), die zoekt naar oplossingen om de jeugdopleiding te verbeteren. Wat mogen we bijvoorbeeld verwachten?

Ariël Jacobs: “Wel, ik moet u er op wijzen dat de werkgroep eerst in het leven was geroepen om het aantal buitenlandse spelers in de Belgische competitie te beperken. Dat bracht ons automatisch bij de jeugdopleiding. Daar ligt dus het probleem. De werkgroep zoekt nu uit of er een formule voor een opleidingsvergoeding bestaat die de toets van de rechter kan doorstaan. Het mag niet om een verdoken transfer gaan, want dan zitten we opnieuw in de situatie van voor het Bosman-arrest. De werkgroep stelt ook voor om jongeren die hun eerste profcontract tekenen bij de club waar ze gevormd werden, tot hun 21ste hetzelfde fiscaal statuut te geven als de buitenlanders (18%, red.).”

Er gaan stemmen op om de jeugdopleiding als norm te hanteren bij de licentietoekenning. Bent u voorstander?

Ariël Jacobs: “Ik ondersteun dat idee als er een bescherming van de opleiding komt. Je kan niet verplichten om te investeren in iets dat mogelijk niet voldoende opbrengt.”

De Uefa heeft het plan om vanaf volgend seizoen de clubs te verplichten om in hun kern twee spelers uit de eigen jeugdopleiding op te nemen en twee spelers die in het land van de club zijn opgegroeid. Geleidelijk zal dat aantal worden opgevoerd. Is dit haalbaar en wenselijk?

Ariël Jacobs: “Zolang de norm haalbaar is, is het zinvol om dit soort positieve discriminatie op te leggen. De norm mag wel niet te hoog zijn, want dan verzwak je het niveau van de ploegen en de competitie. We zien nu al dat uit financiële overwegingen de spelerskernen kleiner worden en dat sommige clubs jonge, goedkope spelers te vroeg in de strijd gooien terwijl die nog niet

altijd meekunnen. Dat proces moet je niet versterken door nog eens onmogelijke normen op te leggen. Dan vallen die jongens door de mand ofwel gaan ze 'zweven' en naast hun schoenen lopen. Dan zet je de spelers weer in een te sterke onderhandelingspositie. Ze vragen dan een loon waarop ze gezien hun prestaties geen aanspraak kunnen maken. Verwennerij moeten we zeker vermijden en een gezonde concurrentie tussen de spelers mogen we niet te sterk terugschroeven."

Is het slim om bij de jeugd de beste spelers al te laten meespelen in een hogere leeftijdscategorie?

Ariël Jacobs: "Dat is zinvol als ze op fysiek, technisch, tactisch, mentaal én sociaal vlak rijp genoeg zijn. Het gebeurt al te vaak dat een speler een jaartje opschuift omdat hij groot en sterk is. Dat is niet genoeg. Mogelijk is zijn techniek nog onvoldoende of heeft hij te weinig inzicht in het tactische spel. Het kan ook zijn dat het om een kind gaat dat nog voldoende moet kunnen 'spelen' met zijn ploegmaten zonder de wedstrijd te ernstig te nemen. Als je hem dan toch forceert, is dat de ideale manier om hem een afkeer van de sport te doen krijgen. Dan haakt hij af op zijn zestiende. Je moet dat aanvoelen. Het is ook mogelijk om een speler trainingen op het ene en wedstrijden op het andere leeftijdsniveau te laten spelen."

De Belgische clubs en de nationale ploeg laten het internationaal faliekant afweten. Dat kan toch niet allemaal aan het Bosman-arrest liggen?

Ariël Jacobs: "Het arrest heeft het 'water naar de zee'-effect wel versterkt. Spelers kunnen sneller naar een grote club waardoor de 'arme' voetballanden verder achterop hinken. Bovendien krijgen ze er in ons land geen cent voor in de plaats. In Nederland bijvoorbeeld werkt men wel met opleidingsvergoedingen. Dat scheelt een slok op een borrel."

"Bovendien werkt de Uefa met barema's per land, afhankelijk van de prestaties van de clubs op het internationaal toneel. Dat houdt bijvoorbeeld in dat een Nederlandse club voor een zelfde speler een hogere transfersom mag vragen dan een Belgische club. Ik waarschuw de jonge spelers van Genk geregeld dat ze bij een transfer naar een Nederlandse club toch eens tweemaal moeten nadenken. Het zou niet de eerste keer zijn dat zo'n speler het na een paar jaar niet haalt en terug naar Genk wil komen maar dan, helaas, voor ons onbetaalbaar is geworden. Terwijl we hem zelf hebben opgeleid! Die speler zal dan in België nog moeilijk een club vinden, zelfs niet op een lager niveau. Dat is het absurde recht van de sterkste. Dat moeten wij ondergaan."

En als we in eigen boezem kijken? Wat heeft België nagelaten te doen?

Ariël Jacobs: "Heel wat. De professionele jeugdopleiding is bij ons verre van doorgedrongen. Daarin staan onze buurlanden

Ariël Jacobs:

"In een gewoon bedrijf draagt de werknemer meteen concreet bij aan het bedrijfsresultaat. De winst die hij genereert staat er in verhouding tot de opleidingskost. In het voetbal is dat niet zo. Een voetballer levert pas op vanaf het moment dat hij in het eerste elftal staat."

veel sterker. In Frankrijk wordt de infrastructuur voor de jeugdopleiding gefinancierd door de staat. De professionele trainers zijn er van overheidswege gedetacheerd en voor het leven benoemd. De Fransen werken ook met Centres de Formation of opleidingsinstituten binnen de club. De jonge spelertjes krijgen les op de club. In Nederland is het door samenwerking tussen verschillende clubs en scholen mogelijk geworden om 16- tot 18-jarigen dagelijks twee trainingen te laten volgen, in combinatie met het schoolgaan. Die jongeren moeten het voetbal niet laten vallen voor hun schoolwerk en hun schoolwerk niet verwaarlozen voor het voetbal. Je houdt ze op die manier op een cruciale leeftijd bij de club. Dat is heel belangrijk. In België hebben we op dat vlak nog een lange weg te gaan. Gelukkig heeft Racing Genk wel een samenwerkingsverband opgericht met een school waardoor het mogelijk wordt dat sommige jonge spelers twee voormiddagen per week een technische training kunnen volgen. Dat concept verloopt zeer goed. Het is een mooi begin." X